

ES SAIG

ALGAIDA – NÚM. 178 – OCTUBRE DE 1995 – PREU: 150 PTS.

EDITORIAL

DUES INICIATIVES CULTURALS

Hi ha dues notícies de caire cultural, promogudes pel nostre Ajuntament, que voldríem comentar breument.

Primerament tenim que el Certamen Literari de Castellitx no es limita a mantenir-se, sinó que s'amplia amb una convocatòria nova destinada, sobretot, als joves amb ganes d'investigar sobre temes relacionats amb el nostre poble. Aplaudim la iniciativa ja que aquest pot ésser un camí per aconseguir uns treballs de recerca importants per conèixer millor la nostra història, la nostra cultura i el nostre entorn. Comença a ser considerable el nombre d'universitaris al nostre poble i esperam que aquesta crida sigui per a ells un al·licient i un estímul que els inciti a aprofundir en l'estudi de la seva especialitat, sempre relacionada amb Algaida. A més, és important que el premi inclogui la publicació dels treballs guardonats.

L'altra iniciativa consisteix en promoure unes activitats -conferències, taules rodones, col·loquis, setmana cultural, representacions teatrals...- al nou local del carrer dels Cavallers. Sempre hem pensat que és relativament fàcil crear un espai físic dedicat a actes culturals. El que és difícil és donar-li vida, trobar activitats suggestives, no deixar que es converteixi en un santuari tancat on els ciutadans -i pensam en tots ells, no en un grup més o manco "selecte"- no hi tinguin accés. Organitzar actuacions prou variades com per arribar a sectors amplis és complicat. És intel·ligent haver començat amb una reunió dedicada al ciclisme, que a Algaida té un grup de seguidors considerable; és bo perquè això vol dir que no tot seran temes "elevats", pensats per a unes minories. De totes maneres, l'empresa no és senzilla, sobretot tenint en compte les limitacions de tot tipus que té un Ajuntament com el nostre. Tant de bo que les intencions arribin a bon port i que aquest programa cultural que l'Ajuntament ha endegat aconseguixi que el major nombre d'algaïdins hi puguin trobar ingredients engrescadors.

Per la nostra banda, ens oferim a col·laborar en tot el que puguem perquè els resultats siguin positius i beneficiosos.

LA NOSTRA PORTADA Més que de portada, la fotografia que encapçala aquest número d'ES SAIG hagués pogut servir per un "Sabeu on és?". Segurament vos hagués resultat fàcil localitzar aquest campanar d'espada que es troba a una de les possessions més emblemàtiques d'Algaida.

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual D.L.P.M. 498/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tel: 66 50 42 / 27 25 76

Fax: 12 50 44

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

tel: 55 52 12

ES SAIG només es responsabilitza de
l'Editorial

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografiem: Mireia Mulet i Guillem

Vanrell

Col·laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sasatre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta.

calaix de sastre

CALA PETITA, ET VOLEM VERGE!

La mar s'hi introdueix, finament, una cinquantena llarga de metres, dins la terra. El resultat d'aquest acoblament és: **Cala Petita**, una meravella per a les emocions. És només a un quart d'hora de caminada dolça cap a gregal des de les darreres cases del port de Manacor, però allà, a Cala Petita, res no destorba el plaer del bany, el plaer de la contemplació d'una natura en estat pur.

Res?! Fins ara. Perquè els especuladors de sempre la tenen assetjada, a Cala Petita, amb una urbanització d'uns quants milers de places; me'n digueren el nombre exacte, però ja no el record. Tant se val: la barbàrie. Que només les institucions, en darrer terme, podran evitar.

Per això, l'"Associació d'Amics i Amigues de Cala Petita" i el GOB hi celebraren junta el passat 17 de setembre, provant de vèncer els bàrbars amb sermons i cançons, sota el lema "Cala Petita, et volem verge!". Com que tots els allà reunits ja estam convençuts de la bondat d'aquesta intenció, reproduiré les encertades, poètiques i divertides paraules que hi llegí, a la festa, **Jaume Gomila i Capó** en nom de l'esmentada Associació, tot esperant que vosaltres, amables lectors, també vos afegireu al clam:

"Avui s'ajunten a Cala Petita dues coses tradicionalment maltractades en aquest petit País nostre. Avui, la malmenada cultura ve a pregar pel quasi - destruït - territori. A bon Sant comanam es formatge!

Som aquí perquè ja és ben hora de dir a aquesta gent que vol més formatge que pa, que ja n'hi ha prou, que aquest creixement és insostenible.

No cal anar a l'atol.ló de Mururoa a cinc mil pams davall terra, a la Mediterrània feim explosions urbanístiques a la superfície; és igual si hi ha un talaiot o "sa Cova des Patró Pelat", a damunt hi podem fer un hotel o un club nàutic tranquil·lament.

Aquí no fa falta que ens matin o ens mutilin com a Bòsnia. Ho tenen tot de "noltros", els ho donam tot. Aquesta és la vertadera neteja ètnica.

On és la nostra cultura?

"Melone, ananas, vitamine, wasser-melone, kucken, kucken..."

On són aquelles berenes amb el senallonet, calçons curts i rodolades per les muntanyes d'arena? Trempó i síndria damunt ses penyes. Copinyes, pedres de Santa Llúcia, orelletes de mar...

...He vist passar una geneta, dos buscarets, un ull de bou, un ropit, un conill que grata, un escarabat, un puput, un

regueró de formigues...faig un clot a s'arena.

Mira ses trebolitxes. Mira mumare, es corb marí que ve a pescar. A la mar, com un mirall hi neda un esparrall, un fadri, un tord i una donzella; un pedaç que s'amaga davall s'arena!

Canta canta aquesta penyora, tant si ets home com si ets dona, de la natura que n'hem de fer?

Cap pelat titina, sense cap cabell, quan te'n donis compte, no tindrà remei.

Escarabat bum-bum, escarabat bum-bum, el que primer voldrà, tot ho urbanitzarà.

Pit pelleric, cama cama de ropit, cama cama d'arengada, torna-m'hi encimentada.

Ton pare no té nas, ta mare és xata, i d'urbanitzacions Mallorca esclata.

Madona es cul vos trona, i l'aigua per beure ja no és bona.

I tanmateix, tanmateix...no te som amiga, cara de formiga, no t'ho seré mai, destrucció total.

Téntol!!!

On és la riquesa?

Què és la riquesa?

Per a qui és la riquesa?

Mallorca, qui t'havia vista i qui te veu!

Cala Petita, ens encens el desig. Et volem verge!"

En Calaix i Desastre

M'HAN DIT QUE DIUEN

Enguany s'ha notat que tant les ametlles com les garroves han anat cares; hem tornat a veure gent amb els garrots que partien a collir-les. Això sí, en comptes d'anar-hi amb carros i bísties, hi anaven amb cotxes. És el que comentaven a una rotllada de cafè: si els preus es posassin bé, la gent tornaria a cuidar els arbres, fins i tot sense subvencions; i el mateix podríem dir dels xots i les ovelles.

Ara que, no sé si vos hi heu fixat: la cara de la gent que va a "tomar metles" no sol esser molt alegre, sobretot la dels joves. En canvi, quan veis un estol de vermadors, és ben diferent: tot són rialles i bromes. I és que el vi, i tot el que l'envolta, és una cosa alegre i que fa riure; és com quan parlen "d'allò", que sempre fa riure.

I és que darrerament a Algaida s'han introduït els fideus de vermar, que ja ens surten tan bons, o més, que a Binissalem. A una taulada d'aquestes, de fideus de vermar, ens han contat que, com que la recepta parlava que els havien de fer amb una "ovella besiva", va sortir el tema de la terminologia pastoril, amb paraules com "besiva", "gabriela", "toïssa", "primalona", "follada" i altres, que per a la majoria eren totalment desconegudes, pels joves sobretot, però també per als no tan joves.

El mes de setembre ha tancat la temporada d'estiu de concerts, que ha estat bastant "densa", tant a nivell d'Algaida com de Mallorca. La cloenda del Festival del Pla, a Cura, ens han dit que va estar molt bé, però que la gent d'Algaida que hi va assistir no va fer llarg. Al concert de la nostra Banda a l'església hi havia més gent, no hi ha dubte que "estira" més la música de banda que la clàssica. El que sentirem, a la sortida, és que haurien de canviar una mica el repertori, sobretot la peça que toquen al final, de "bis"; comprenem que és una peça que té per a la banda una cosa especial, per ser obra d'un algaidí, però fa moltes vegades que la interpreten...

Del tema de política local ara ja toca parlar-ne un poc, després d'un estiu ben tranquil. Bé, ens han comentat que l'estiu ha estat tranquil només aparentment: dins qualche partit hi ha hagut discussions bastant acalorades. I és que sempre hi ha temes més o manco conflictius, i quan hi intervenen persones i interessos particulars, els punts de vista poden esser molt diferents. Dels que més hem sentit parlar han estat de l'escoleta i del bar de la tercera edat, però també n'hi ha hagut d'altres, com pot ser el bar del camp de futbol...

Del que no hem sentit parlar gaire ha estat de les Normes Subsidiàries. Un deia que estava tot a punt, i que en un parell de mesos estarien llestes i enviades... no sé a on. En canvi, un altre, que havia sentit parlar-ne als nostres polítics amb el nou president, Soler, comentava que ara tenen una bona excusa per tenir-les aturades un parell d'anys més: Pla Director de Carreteres, Pla Territorial del Pla de Mallorca, Normes Subsidiàries... Si fins ara no tenien cap excusa, i fa quinze anys que rodolen, imaginau-vos ara que tenen l'excusa que no les poden fer sense tenir en compte els altres plans.

En sentirem un que demanava a una tertúlia, d'aquestes d'estiu que solen durar molt, sobretot si és darrera un pa amb oli i han begut un poc de vi..., idè demanava a veure per què a les planes de "L'Ajuntament informa" mai no surten aquests temes "conflictius", que són els que la gent més comenta, i els que més interessen.

Ara mateix, a finals de setembre, s'ha parlat d'unes obres a Castellitx, urgents i molt costoses; segurament se'ns dirà que, del Govern, de Cultura o d'allà on sigui, ens arribaran ... tants de milions. La gent es demana: quants en costarà al poble? I la reforma que s'ha de fer, és prioritària damunt altres necessitats? També hem sentit parlar d'una reforma "total" de Sa Plaça. En parlarà l'Ajuntament a les planes de la revista? O deixarà que cada un hi digui la seva, sense saber-ne res? I aquests són els temes que més interessin al poble, no ho dubteu.

Però vaja, també hi ha altres temes interessants, com és l'Algaida, que enguany ha partit "a tope", o la malaltia dels conills i la prohibició de matar tords fins al novembre, o el Madrid i el Barça... El que ens han dit és que ja han vist esclata-sangs mallorquins per plaça, i això vol dir que aviat podrem fer foc i torrar qualche blava o esclata-sang, amb un botifarró i un tros de ventresca. Que ja tornam a ser a l'època de matances.

UN SORD

"SEPVL CRVM SANCTI HONORATI". Efectivament, es tracta del sepulcre del nostre Patró Sant Honorat. Si el voleu veure, haureu d'anar fins a Tolosa. Uns amics que hi anaren ens el van retratar.

Aquesta descomunal alfabeguera d'en Jaume Abrines va proporcionar abundant verdor i perfum als nostres cossiers durant les Festes de Sant Jaume. Els cossiers volen agrair-li la seva col·laboració en forma de rams d'alfabeguera amb una fragància que escamparen per tot el poble.

PLUVIOMETRE

Aquest mes de setembre ha plogut bastant a Mallorca, però a Algaida no ha fet llarg. Hi ha hagut moltes plogudes, però de poca consideració i bastant irregulars. Segons les dades de l'apotecari Gabriel Martorell, s'han recollit 48'3 litres.

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

RESTAURACIÓ ESGLÉSIA DE CASTELLITX

El passat mes de setembre, a la sessió Plenària de dia 28, s'aprovà el Projecte de la segona fase de Restauració de l'antiga Parròquia de Castellitx. El cost de realització d'aquesta part del projecte ascendeix a 5 milions de pessetes i està finançat pels *Fons Europeus del Programa 5B*. En aquesta fase es restaurarà el paviment de l'església i la zona del presbiteri entre altres coses.

Per l'any 1996 l'Ajuntament ha demanat pressupost per a la restauració del retaule de Castellitx. El cost de la restauració segons els tècnics puja, aproximadament, a 3 milions de pessetes. El finançament de la restauració correrà a càrrec de l'Ajuntament, que es compromet en el proper any a dedecar-hi una partica pressupostària, i de la Parròquia d'Algaida.

OPOSICIONS A L'ESCOLETA MUNICIPAL

Durant el passat mes de setembre tengueren lloc les proves per cobrir les places d'Educadora i d'Auxiliar d'Educadora a l'Escoleta Municipal. Com a resultat d'aquestes proves, Maria Arbona Roca ha obtingut la plaça d'Educadora i Sebastiana Sastre Coll la d'Auxiliar.

REFORMA DE SA PLAÇA I DE LA CASA DE LA VILA

L'Ajuntament d'Algaida exposarà al públic els Projectes de Reforma de la Plaça d'Algaida i de la Casa de la Vila. Els períodes d'exposició s'anunciaran oportunament.

SUBVENCIONS DEL CONSELL

El Consell Insular de Mallorca ha concedit a l'Ajuntament d'Algaida una subvenció per valor de 625.000 pessetes per la dotació d'un equip audio-visual per l'Auditori de l'Edifici dels Cavallers i una altra de 450.000 per la publicació del llibre que recollirà les obres premiades al Certamen Literari de Castellitx de pròxima edició.

CERTAMEN LITERARI DE CASTELLITX

Com a novetat en el Certamen Literari de Castellitx hem d'avançar que es convocarà per primera vegada un premi d'Investigació sobre temes que facin referència, en tots els àmbits, al Municipi d'Algaida. El premi a més d'obtenir la *Rosa d'Or de la Pau*, tindrà una dotació econòmica. Les bases que regularan tot el Certamen es publicaran aquest mes d'octubre.

ESCOLA DE MÚSICA

El passat 15 de setembre va començar oficialment el curs escolar 1995/96 de l'Escola Municipal de Música d'Algaida. Per aquest motiu, el dissabte 23 de setembre, va tenir lloc un Concert Pedagògic a càrrec del quartet de clarinets *Bellver*. El concert està enmarcat dins el cicle *Per què no música clàssica?* que oferta la Fundació "La Caixa" i es realitzà a l'Auditori de l'Edifici dels Cavallers.

Com a novetats d'aquest nou curs hem de destacar l'ampliació de les ofertes d'estudi amb l'assignatura de Cant Coral, l'oferiment sistematitzat del curs d'Iniciació al Llenguatge Musical orientat als més petits (nins i nines a partir de 6 anys) i el curs d'Iniciació d'Instrument. També, en un altre sentit, enguany s'adquirirà un altre piano ja que l'elevat nombre d'alumnes matriculats a aquesta assignatura així ho fa necessari per un bon desenvolupament de les classes.

Per altra banda hem de comentar que enguany el número d'alumnes matriculats ha augmentat considerablement respecte d'altres anys, acostant-se al centenar.

ELS DIVENDRES ALGAIDINS

Amb el títol de *Divendres Algaidins: Històries i Coses d'Algaida*, l'Ajuntament d'Algaida ha organitzat un cicle de conferències i taules rodones sobre temes d'àmbit local que des d'aquest mes d'octubre es perllongarà fins al mes de juliol de l'any que ve. La primera de les conferències té per títol: *Algaida. Aproximacions als seus orígens i desenvolupament. Segles XIII i XIV*, i correrà a càrrec de Gabriel Bibiloni Trobat. Tindrà lloc divendres dia 13 d'octubre, a les 21'30 hores a l'Auditori de l'Edifici dels Cavallers. El mateix dia es presentaran la resta d'actes que conformen aquest cicle de conferències.

Els *Divendres Algaidins* compta amb la direcció tècnica de Pere Fullana i hi col·labora

Titoieta Ràdio que enregistrarà els actes i els retransmetrà, en diferit, dins la seva programació.

ANUNCIS

Exposició Pública Padró Urbana 1995. Imposts Béns Immobles d'Urbana (contribucions).

Exposició al Públic a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila de l'1 al 15 d'octubre. Pagament voluntari del 16 d'octubre al 16 de desembre a la Caixa de Pensions "La Caixa".

Pagament dels Imposts Municipals en període executiu.

A partir del 4 d'octubre l'horari de cobrament de l'Impost Municipal en període executiu serà el primer i tercer dimecres de cada mes, de 9'30 a 1'30 hores, a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila i el darrer dissabte de cada mes en el Local Municipal de Pina.

Cadagua.

Durant el mes d'octubre, els dimarts 3 i 17, de 9'00 a 13 hores, s'atendrà al públic a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila per a qualsevol aclarimet en relació als rebuts (reclamacions, pagament de rebuts, etc.) i, també, en relació al Subministrament d'aigua i Sanejament que s'efectua al Municipi d'Algaida.

Escola d'Adults.

Fins al mes de desembre continua el període de matrícula a l'Escola d'Adults que organitza la Macomunitat Pla de Mallorca. Tots els interessats es poden matricular a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila, els dilluns i els dimecres de 19 a 21 hores. Si hi ha suficient gent apuntada, les classes començaran la segona setmana d'octubre.

L'ESPLAI INFORMA

Estimats amics:

L'Esplai Burot d'Algaida es torna posar en marxa un altre any amb més il·lusió i ganes de treballar amb els al·lots del poble.

Després de la colònia d'estiu que vàrem organitzar el mes de juliol a Binicanella, on vàrem fer un recorregut pel món de la mitologia grega, el qual va esser un èxit de participació i organització, hem decidit continuar amb la nostra tasca, una tasca desinteressada per part dels monitors, que volem realitzar unes activitats educatives i d'animació d'acord amb la metodologia activa de l'Esplai.

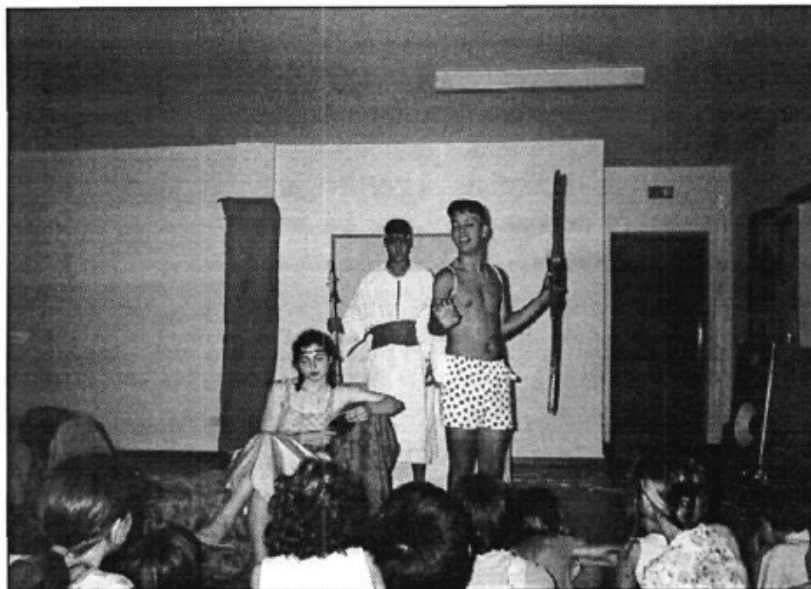
Com ja és tradicional, durant aquest nou curs 95/96 es realitzaran unes activitats cada dissabte al local de Ca Ses Monges, amb els al·lots de 6 anys fins a 13. Per a les inscripcions, podeu venir el proper dissabte dia 7 d'octubre, de les quatre a les sis de l'horabaixa, a l'esmentat local de Ca Ses Monges. La quota anual és de sis mil pessetes. Heu de dur una fotocòpia de la cartilla de la seguretat social i una foto carnet.

Però, a més a més, es duran a terme unes activitats puntuals amb els al·lots més grans del nostre poble (a partir de 13 anys), com poden ser excursions, acampades o altres activitats de cara a conèixer un poc més el nostre poble, i estimar-lo com l'estimam nosaltres.

Pel dia de la Fira d'Algaida, com cada any,

instal·larem una paradeta per recaptar fons econòmics, ja que anam fluixos de doblers. Posarem en venda una nova remesa de camisetes de l'Esplai, a més de les habituals coques i begudes. La gran novetat d'enguany és que l'horabaixa organitzarem una gran Ginkana cultural i d'habilitat en bicicleta pels carrers d'Algaida amb els al·lots de 13 fins a 16 anys. Hi haurà grans premis per als que ho facin millor.

ELS MONITORS

ACTIVITATS AL MOLÍ DEN XINA

S'hi tenen prevists els següents TALLERS INTENSIVS:

Dates	Taller	Referents
20 i 21 octubre	"Del Fonograma al Pictograma" o el Joc de donar forma al Llenguatge del So.	Meravellar-se... d'en Ramon Llull: "Libre de Meravelles". El paisatge per a meravellar-se! El Crit inarticulat
24 i 25 novembre	"Del Fonograma al Pictograma" o el Joc de donar forma al Llenguatge del So.	Meravellar-se... d'en Ramon Llull: "Libre de Meravelles". La Música. La paraula i articulació.
26 i 27 gener	"Del Gest al Pictograma" o el Joc de donar forma al Llenguatge del Cos.	Treballs d'Expressió Corporal, integrant el So.
23 i 24 febrer	"Del Gest al Pictograma" o el Joc de donar forma al Llenguatge del Cos.	Treballs d'Expressió Corporal, integrant la Música.
22 i 23 març	"De la forma a la forma (X)" o el Joc de donar forma al Llenguatge de les Imatges. Vídeo-Art.	Metodologies i tècniques de percepció sensorial.
24 i 25 maig	Koans o el Joc de la finalitat sense fi. La Forma sense forma.	

L'horari dels Tallers serà: els divendres, de les 17 a les 22 h (inclou temps de "sopar"), i els dissabtes, de les 10 a les 16 h. (inclou temps de "dinar").

El preu és de 12.500 PTA per Taller; inclou: despeses de materials i manteniments dels Tallers, i també Dinar i Sopar (Bar Marfil). Per als assistents als Seminaris d'octubre a juny, el preu serà de 6.000 PTA per Taller.

Composició del grup: un mínim de 6 persones i un màxim de 8.

D'altra banda, dia 6 d'octubre i a les 20 h, s'inauguren al Molí dues exposicions col·lectives:

**EL RETRAT COM A SIGNE ICÒNIC
i PETJADES**

Ses Escoles

Just començada la tardor, tenim també en marxa el nou Curs Escolar.

Des de fa anys, quasi un quinquenni, amb l'aplicació de la Reforma Educativa, els successius cursos escolars presenten, any darrera any, importants novetats, tant pel que fa referència a l'estructura de l'organització dels centres, com també al procés educatiu de l'alumnat.

Totes aquestes innovacions, com és natural, també s'apliquen al nostre centre, fent que cada curs escolar sigui, en més o menys grau, diferent de l'anterior, encara que immers dins un procés global i coherent.

Com aspectes més destacats del curs escolar just ara començat, destacam:

--L'Educació Infantil i tota la Primària queda ja englobada dins la Reforma i totalment estructurada en Cicles.

--S'ha de continuar treballant en l'elaboració dels Projectes Lingüístic i Educatiu del Centre.

--Motivat per l'èxit i la participació del Programa d'Obertura de Centres en horari no lectiu que es va dur a terme el curs passat, conjuntament amb l'AMPA del Col·legi i l'Ajuntament, pensam tornar a participar-hi durant el present curs escolar.

--És també objectiu fonamental mantenir i, si és possible, reforçar les relacions del Col·legi amb altres Institucions del poble.

Pel que fa referència a l'estructura organitzativa del Centre, cal destacar que comptam amb els següents Òrgans:

EQUIP DIRECTIU

Director: **Gabriel Vich Miralles**
Cap d'Estudis: **Joan Monserrat Sastre**
Secretària: **Maria Magdalena Palmer Amengual**

COMISSIÓ ECONÒMICA

Director: **Gabriel Vich Miralles**
Secretària: **Maria Magdalena Palmer Amengual**
Vocal: **Miquela Danti Sansó**

CONSELL ESCOLAR

President: **Gabriel Vich Miralles**
Cap d'Estudis: **Joan Monserrat Sastre**
Representants dels pares i mares:
Antònia Ramis Oliver
Catalina Llompart Juan
Miquela Danti Sansó
Bartomeu Gomila Bibiloni
Representant de l'Ajuntament:
Jaume Jaume Oliver
Representant de l'alumnat:
Margalida Maya Oliver
Secretària: **Maria Magdalena Palmer Amengual**

COMISSIÓ DE COORDINACIÓ PEDAGÒGICA

Està integrada per: el Director, el Cap d'Estudis, els Coordinadors i Coordinadores de Cicle i el Psicopedagog del Centre, **Ferran Ribot Bonet**.

La distribució de **TUTORIES** per Etapes i Cicles ha quedat estructurada de la següent forma:

EDUCACIÓ INFANTIL

3 anys: **Aina Maria Vidal Adrover**
 4 anys: **Helena Garau Amengual**
 (Coordinadora)
 5 anys: **Francisca Barceló Tomàs**

CICLE SUPERIOR D'EGB

Nivell 7è: **Franc Jaume Vich**
 (Coordinador)
 Nivell 8è A : **Andreu Gelabert Garí**
 Nivell 8è B : **Miquel Munar Capellà**

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

PRIMER CICLE

Nivell 1r: **Francisca Capellà Mulet**
 Nivell 2n: **Esperança Vaquer Vidal**
 (Coordinadora)

SEGON CICLE

Nivell 1r: **Juana Balaguer Galmés**
 (Coordinadora)
 Nivell 2n: **Joan Monserrat Sastre**

TERCER CICLE

Nivell 1r: **Maria Magd. Palmer Amengual**
 Nivell 2n: **Carme Bermejo Barrado**
 Coordinador: **Bernat Morey Colomar**
 (Professor d'Educació Física)

Ja per acabar volem agrair, una vegada més, el suport i la col.laboració de totes aquelles Institucions i Entitats del nostre poble que, d'una manera o altra, contribueixen amb nosaltres en l'intent d'aconseguir una Escola més oberta, més arrelada al nostre entorn, i així, entre tots, poder dur a terme d'una forma satisfactòria la difícil i delicada tasca de la formació del nostre Alumnat.

L'Equip Directiu

COL.LABORACIÓ

VALENT MIRÓ BROSSA: tres JOANS

Només dues paraules --i un poema de Joan Brossa-- per deixar clar que a Algaida hi ha un home VALENT.

Un dels vespres agradables d'aquest estiu fou el del 17 d'agost a la Fundació Miró. Fou l'estrena absoluta del concert "Mon cher Miró" de Joan Valent. Els trons, quatre gotes, la corda del violí..., res no hi va destorbar, tot semblava part de la simfonia. Perquè si una cosa definí la música de l'il·lustre algaidí fou la naturalitat, la manca d'artificiositat, tal com passa amb l'obra de Miró mateix; i és ben clar que això no vol dir manca d'elaboració, ni manca de cervell. Tant la música de Valent com l'obra de Miró tenen molt de cap..., però amb una gran humanitat i sensibilitat: tot plegat, molt europeu, molt català.

Al meu veure d'espectador Joan Valent capta una de les essències de Miró: la constància. Mai defalliment, ni rauxa disbauxada (follia). Devora el món de la raó mostren també tot un món de sentiments, però sempre clars, nítids, i també com els colors, contrastats: delicadesa/fermesa, natura tranquil·la/bullici humà, un gran lligam amb la terra però també una gran humanitat.

Una altra característica de Miró i Valent, que com les altres els agermana a Brossa, és el civisme. Són més èpics que lírics. No tracten només de la persona amb els seus sentiments individuals, sinó de la persona en el món amb les altres persones, dins el poble: la vida (el quotidià fet pintura, fet música, fet poema). En el cas de "Mon Cher Miró" les veus, entre d'altres, de Raimon i de Blai Bonet ("es sap i es sent que la casa del ésser ja! humà viu el seu misteri a l'interior del cap") mostren aquest civisme. Així queda ben reflectida la relació de Miró amb els poetes; no debades el primer dibuix publicat de Miró apareix a la revista Arc Voltaic d'un altre Joan: Salvat-Papasseit. No debades Joan Brossa dedica a Miró mitja dotzena de poemes. La Sextina a Joan Miró, en el seu vuitanta-cinquè aniversari (març de 1978) descriu clarament la pintura de Miró, i bastant --quasi vint anys abans-- la música de Valent:

El somni toca i mira ple de vida,
i sorgeix l'home d'un conjunt de ratlles;
els braços fan de banyes; a les taques
el sol obre el perfil de tots de signes,
i un nocturn nou, passat a foc i a flames,
esmenta el carnaval d'avui i de sempre.

La vida expressa els seus desigs de sempre.
Els elements avancen, donen vida
i resten brasa de les seves flames.
Entre estels lineals de quatre ratlles
les formes es confonen amb els signes,
talment una harmonia emesa amb taques.

(Aquí l'element aigua són les taques.
Espai i aire van units, com sempre.
La terra en aquests quadres són els signes
--més que tenebres, claredat i vida.
El foc esmola l'ungla de les ratlles
si dels punts de color sorgeixen flames.)

Miró camina intacte entre les flames.
Una arrel regalima i peten taques,
nassos i trompes escarneixen ratlles,
i els ulls miren els ulls, miralls de sempre.
Voltat de galls, Miró pinta la vida
i viu els quadres, hortolà de signes.

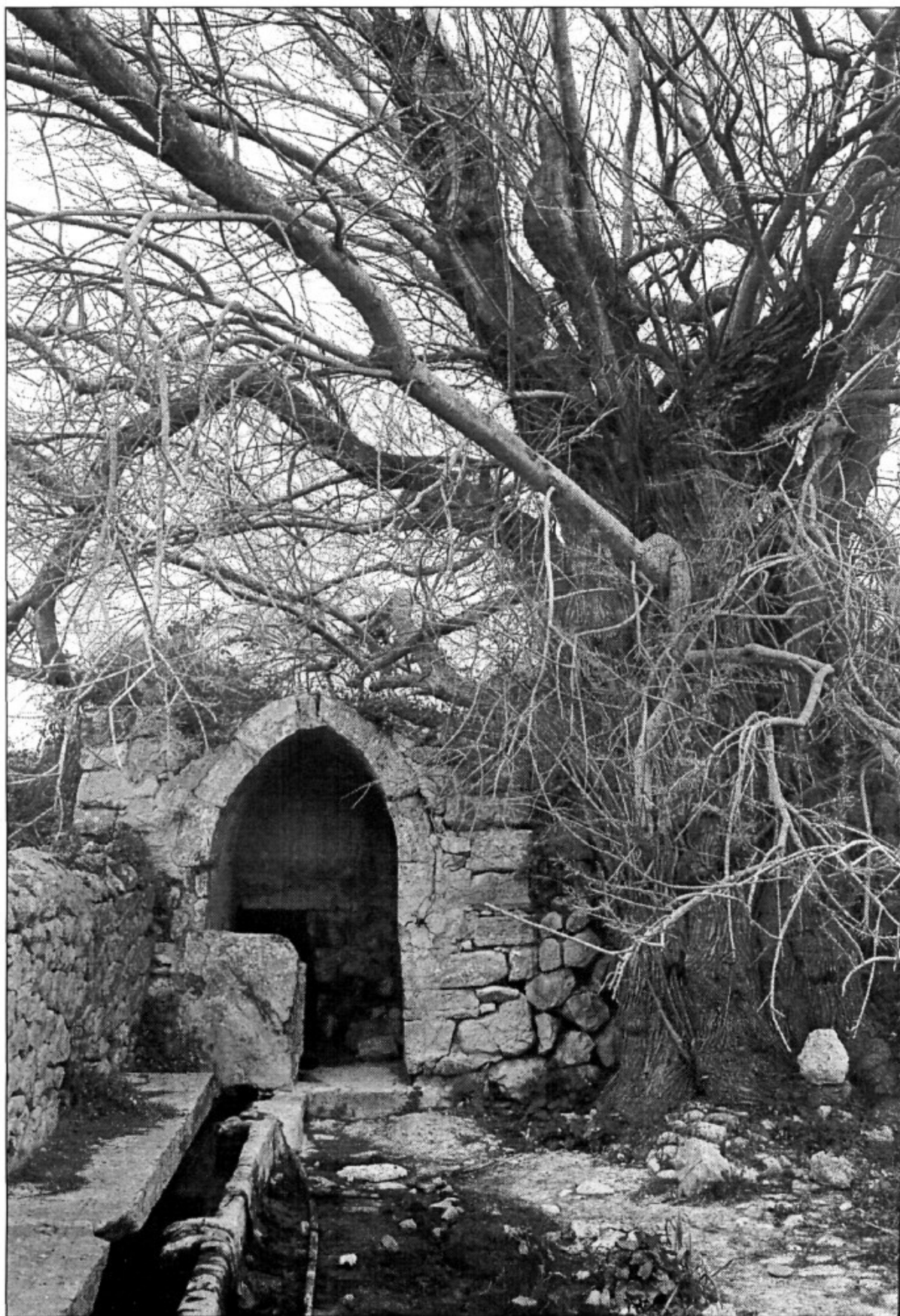
La llum i el so, els percebem als signes.
La llibertat és vista i emet flames.
Puja pels peus la força de la vida;
canta i més canta el blau d'un fons de taques
i broten fulles del cos humà, sempre
enllà del pensament teixit a ratlles.

Deixem el sol a terra sense ratlles.
La lluna ve de lluny i parla amb signes,
però els seus raigs no es perden perquè sempre
s'acosten a l'origen quatre flames
amb cresta o barretina. Així les taques
no ens priven que tornem de mort a vida.

Miró dona la vida amb punts i ratlles;
l'alè surt de les taques i dels signes,
i amor i flames restaran per sempre.

Antoni Artigues, estiu 1995

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

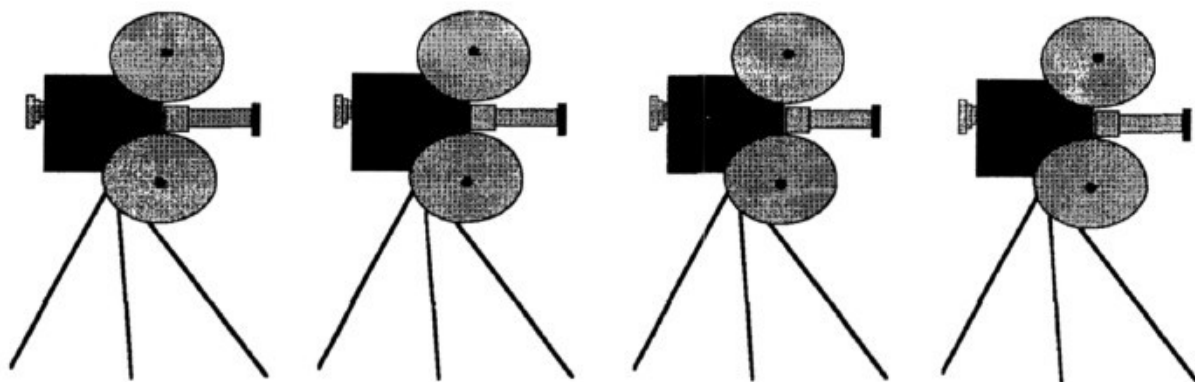
FONT D'ALBENYA (Joan Capellà)

FOTO ANTIGA

Aquesta foto és de l'any 1932, al pati de Ca Ses Monges de Pina. Escenificaren una comèdia que es deia "La Santa Pagesa". Hi apareixen, d'esquerra a dreta: Antònia de Son Bonet, Juanita Gorreu, Antònia de Son Moll, Catalina Palometa, Rosa Xiscos, Magdalena Perulla, Rosa d'es Forn, Angela Raiona, Margalida Escolana, Catalina de Cas Rector, Catalina Calona i Magdalena Norada. **Petits:** Margalida de Son Corró, Bel Seguina, (desconeguda), Margalida Cabrer, Antònia de Son Ribes, Petra Quefe, Francisca Valentina (+), Maria Ximbona (+), Maria de Son Bou, Maria Teulera, Francisca Quefe i una altra desconeguda.

(Foto cedida per na Rosa d'es Forn)

SABEU ON ÉS?

El fúmeral que ens mostra la fotografia d'avui, tenim per ben cert que és únic al nostre poble; per això l'hem triat. Com podeu observar, està una mica deteriorat pel pas dels anys, però és molt hermós i mereixeria ésser restaurat, encara que només fos per la seva originalitat.

El diccionari ens defineix la paraula **fúmeral** com: "un conducte per on s'eleva i surt el fum d'una cuina, forn, fàbrica, etc. / Forma especial d'embolicar-se el mocador pel cap els hortolans de València, de manera que sembli un fúmeral de casa." / **Fúmeralada:** multitud de fúmerals.

Refranyer: "La bugada de Nadal s'eixuga en lo fúmeral". Relatiu al mal temps que hi sol fer.
"Donar fum en lloc de donar llum".
Donar mal exemple el qui hauria de donar-ne de bo.

Cançó:
Damunt es fúmeral d'en Banya
s'està a recer des torrent
emperò en tocar-hi es vent
treu es foc de sa foganya!!

Pista: Es troba situat, aquest fúmeral, a les dependències annexes d'una possessió algaidina que confronta amb un altre municipi veïnat. Dins les seves terres hi ha uns topònims prou curiosos; per exemple: Ses Llargues-llargues (sementer de), Ses Llargues curtes, el comellar d'Infern, etc. Fa uns anys la gent amiga atribuï a l'hereva de la possessió un títol nobiliari; un marquesat, més concretament, que ella ben ufana, no sabem si encara llueix.

Solució del mes passat: La pedra de la fotografia està situada al frontís de Can Gori Colom, que és el topònim antic; també conegut com Can Gori Quefe, del carrer Ramon Llull, núm. 31 de Pina.

M. F.

EL CINEMA A ALGAIDA

Joan Mulet

L'any 1932 sorgeix una iniciativa per construir i explotar un teatre o local per a espectacles públics, amb la instal·lació d'un "cine sonor"; a més, s'hi podrien fer qualsevol classe d'espectacles, exceptuant els de caire polític.

Aquesta iniciativa, que s'havia de dur a terme mitjançant accions de 100 pessetes (en podeu veure el prospecte), no va tenir èxit, ja que el local que es va construir, el Teatre Principal, l'any següent es va fer de forma particular amb tres accionistes-propietaris, amb un 33% cada un: Gabriel Mulet, Francesc Montblanch Sastre i Gabriel Oliver Pujol. Es va construir durant els anys 1933-34 i el mestre d'obres fou l'algaidí Guillem Servera.

No sabem la data exacta de la inauguració, però va ser una festa popular i el discurs inaugural va ser a càrrec d'en Pere Capellà, que va exposar la idea que el local havia de servir a tot el poble, sense distincions d'idees ni de classes socials; possiblement això era el que pretenien els promotors de l'any 1932 quan es dirigien als algaidins parlant d'una obra "pro arte y progreso".

El "cine sonor" que s'hi va instal·lar tenia inicialment com a "mecànic-maquinista" al

Article enmarcat dins el conveni de normalització lingüística

GOVERN BALEAR
Conselleria de Cultura,
Educació i Esports.

co-propietari Gabriel Oliver, i en aquell moment manejaven la màquina els dos germans Joan i Antoni Oliver "Torres" i en Tomeu Munar "de s'estació". Posteriorment desfilaren com a maquinistes el germà d'en Gabriel, en Rafel Oliver "des forn", en Joan Oliver "Garrover", en Joan Vanrell "Bondat" i finalment en Toni Ramon "Eivissenc".

Els primers anys sembla que foren els tres co-propietaris els qui gestionaven el funcionament del teatre-cine, bàsicament amb sessions de cine els dissabtes i diumenges i festius, però també s'hi representaren obres de teatre (el 17 de gener del 42 es representà "Les coves de Galdent" o "La vida d'en Durí") amb els imprescindibles sainets. Dels tres propietaris, sembla que l'empresari pròpiament era Don Gabriel Mulet i a la seva mort (1943), després de pocs mesos, va

agafar el cine un tal Alfonso Lacal, que sembla que era l'empresari del cine Modern de Ciutat i que va durar poc més d'un any. Cap a l'any 1945 el nou empresari fou l'algaidí Gabriel Janer "Ramona", que durant sis o set anys va gestionar el Principal, i molta de gent encara recorda que, a més del cine, va organitzar temporades de sarsuela amb primeres figures com Marcos Redondo o Francesc Bosch, a més de representar-hi obres de teatre. Aquesta època va acabar cap a l'any 1950, quan hi hagué canvis en l'empresariat i la propietat.

A la mort de D. Gabriel Mulet la seva part passà a mans del seu germà Salvador, però la situació era la mateixa. En canvi, l'any 1950 en Gabriel Oliver va decidir anar-se'n d'Algaida i va vendre la seva part als dos cosins de Can Fullana, Miquel Bibiloni Martorell i Miquel Bibiloni Sastre, que agafaren la gestió del local com a empresaris; aviat es quedà tot sol en Bibiloni Sastre, ja que el seu cosí es decantà més pel seu cafè i l'hostaleria. La gestió fou semblant, amb la incorporació de sessions entre setmana, els dijous generalment, a més dels dissabtes i diumenges. Va continuar amb les obres de teatre, arriscant-se a dur, per

exemple, una obra d'èxit Ciutat D. Rafel Salas va Principal fins a la seva nacional com va ser "La comprar la part de Miquel desaparició cap a l'any 1970. muralla", que aquí fou un Bibiloni Sastre (un 16%) i fou Les sessions eren els dijous, fracàs: hi havia tan poca gent ell qui va gestionar el Teatre dissabtes i diumenges, que ni es va fer la representació. En canvi, les obres de la companyia "Artis" eren totes elles un èxit assegurat, la gent comanava les entrades uns dies abans per por de no poder-hi entrar. La majoria de les obres de l'"Artis" passaren per Algaida, a més d'altres.

Era normal fer un programa de mà de totes les pel·lícules i en podeu veure un del mes d'abril de 1958 en què "Miquel Bibiloni Sastre, al despedirse como empresario del Teatro Principal de Algaida tiene el gusto de anunciar dos extraordinarios e inigualables programas de cine que dejarán perenne y grato recuerdo". Les pel·lícules eren "Coraza Negra" i "Quo Vadis" ("la mejor película de todos los tiempos"). Aquesta despedida era motivada perquè l'empresari de diversos cines de

A LOS **ALGAIDENSES** **PRO-ARTE Y PROGRESO**

En Algaida y bajo la denominación de **Teatral S. A.** se constituye una Sociedad, que tendrá por objeto la construcción y explotación de un local para espectáculos públicos, bajo las condiciones siguientes:

- 1.º El capital será de 60.000 pesetas, constituido por acciones de 100 pesetas.
- 2.º La Sociedad pondrá solamente, de momento, en circulación acciones por valor de 50.000 pesetas quedando las restantes en cartera y no pudiendo ser puestas en circulación sin el voto de las dos terceras partes de los accionistas.
- 3.º Descando dar a la Sociedad un carácter eminentemente popular, no se permitirá que ningún accionista tenga más de 20 acciones. En caso de que no se cubriera totalmente, la emisión, el resto se repartirá a prorrato entre los que las deseen voluntariamente.
- 4.º La Sociedad se regirá por una Junta Administrativa compuesta por cinco individuos elegidos en Junta General de accionistas y de entre los mismos. Los cargos de dicha Junta Administrativa serán gratuitos y se renovarán anualmente.
- 5.º La Junta Administrativa tendrá facultades para indicar si ha de explotar directamente el negocio o si ha de arrendarse.
- 6.º Una vez construido el local, se instalará un Cine sonoro; pudiendo verificarse, en dicho local, cualquier clase de espectáculos, exceptuándose los de carácter político.

NOTA: A fin de que los iniciadores, de la idea, puedan ver si esta es bien acogida, se suplica a los simpatizantes, acudan a inscribirse provisionalmente en las listas, abiertas al efecto en el domicilio de Don Francisco Momblanch Sastre, calle Tanqueta o en el de Don Guillermo Verger Ferrer, médico, hasta día 31 de diciembre de 1932.

canviant les pel·lícules dos cops per setmana: el dijous dues i els caps de setmana dues diferents. Com que també era l'empresari del cine de Montuiri, aprofitava les mateixes pel·lícules als dos pobles; el canvi es feia durant el descans, inicialment en bicicleta, després en mobylette i més tard en vespa, amb els perills i anècdotes que aquest sistema comportava. Tots els que passam dels quaranta anys, quan vérem "Cinema

Paradiso", vàrem reviuire aquells anys del cine d'Algaida. Perquè, per exemple, el ball del "baiao" de la pel·lícula "Ana" a Algaida es va repetir, un dissabte vespre, tres vegades: es tornava enrera el moment del ball i es repetia entre xiulets i aplaudiments cada vegada.

La proximitat de Palma o Lluçmajor, la competència de la televisió, el desig de més comoditats (a l'hivern el teatre era molt fred, les dones solien

endur-se el maridet, i a l'estiu era calent), tot això va fer que la gent deixàs d'anar al cine i haguessin de tancar del tot.

El Teatre Principal, a més de local per a cine i teatre o sarsuela, va servir en qualque ocasió per fer-hi sessions de circ (al sostre hi havia una tela verda, de vellut, que tenia tres o quatre esqueixos o forats, que havien servit per penjar-hi els trapezis de les titeres). En moltes ocasions va servir per fer-hi balls d'"aferrat":

l'orquestrina se situava damunt l'escenari, les cadires es posaven formant un cercle i al mig quedava la pista de ball. Les cadires s'omplien generalment de públic femení: les més joventes acompanyades de les seves mares o padrines o ties esperant que les demanassin per ballar, i també matrimonis que disfrutaven ballant; les parelles sense casar solien anar acompanyades de "qualcú".

També va servir el Teatre Principal, durant molts d'anys, de local per refresc de nocces i, més tard, per fer-hi dinars de nocces. Al principi, els anys 40 i part dels 50, després del casament es feia un "refresc" al teatre: xocolata i

**Miguel Bibiloni
Sastre**

al despedirse como Empresario del
TEATRO PRINCIPAL DE ALGAIDA,
tiene el gusto de anunciar dos extraor-
dinarios e inigualables programas de
cine que dejarán perenne y grato re-
cuerdo:

Próximo día 4, 6 y 7 Abril

1958

CORAZA NEGRA

(en technicolor)

De complemento:

MI ENEMIGO EL DOCTOR

Días 10, 11, 12, 13 y 14 de Abril

QUO VADIS

La mejor película de todos los tiempos

Vd. habrá leído la prensa de estos días y observado lo que se dice de esta grandiosa película

En Algaida, gracias a los desvelos de MIGUEL BIBILONI SASTRE en sus deseos de obsequiar a sus amigos en su despedida como Empresario del Teatro Principal, se proyectará a continuación de Palma. Después está comprometida durante toda la temporada por lo que no será posible verla de nuevo en Algaida.

Aproveche esta singular ocasión de ver lo mejor conseguido en cine hasta la fecha y no se pierda ninguno de estos programas.

NOTA. Los días 7 y 14 habrá función por la tarde. Dada la larga duración de la película QUO VADIS (3 horas) se recomienda la máxima puntualidad.

pasta de "quarto" o una ensaïmada i un tassonet de mistela. Dins una palangana posaven cinc o sis tassonets i tots els assistents anaven bevent, un darrera l'altre, fent un parell de rodades. Aquest era el sistema que s'usava a tots els refrigeris o "refrescs" que es feien, tant a la Rectoria com a la Casa de la Vila. Després s'introduí el dinar de noces, amb l'arròs brut i el rostit, i la majoria de casaments d'Algaida, dels anys 50 fins al 1966, acabaren amb dinar al Teatre.

La història del cinema a Algaida ha de tenir en compte també el local de "Ca na Mena", que després serviria d'acadèmia. Damunt el "bodegón" de Ca na Mena,

des de l'any 1944 fins al 1949-50, es feren projeccions de cine, només de cine. Es digué cine Kursal i Novedades. Un tal "Pruna", procedent de la zona d'Inca (ell era de Campanet), va gestionar aquella sala durant cinc o sis anys. Avui és difícil imaginar que a Algaida poguessin arribar a funcionar durant uns anys dues sales de cine, amb sessions de dijous i de cap de setmana. En "Pruna" va tancar devers l'any 1949 i el local desaparegué com a sala d'espectacles.

Per acabar, no podem oblidar que, quan va tancar el Principal, es varen intentar organitzar sessions de cine de cara al públic infantil, al Teatre Parroquial. Recordem que l'Església construí

aquesta sala, amb la col·laboració del poble: el Teatre d'Acció Catòlica. Fou, en general, un local destinat a representacions teatrals de caire religiós o costumista, durant molts anys amb actors exclusivament masculins. També servia per fer-hi festes de fi de curs de ca ses monges i actes relacionats amb l'església d'aquella època. Per cert, que va ser molt comentat -i criticat- que quan l'Ajuntament va recuperar aquest local -construït amb doblers del poble- ho fes pagant un grapat de milions. Però aquesta ja és una altra pel·lícula.

Joan Mulet

CREACIÓ

Sóc POLAC i vull PROTESTAR!

No hi ha dret!

Ja està bé de confondre'ns amb els catalans.

PROU. NO SOM CATALANS, collons.
SOM I SEREM POLACS!

Quins pebrots que tenen els espanyols;
sempre quan volen ofendre, diuen:

--POLACS!

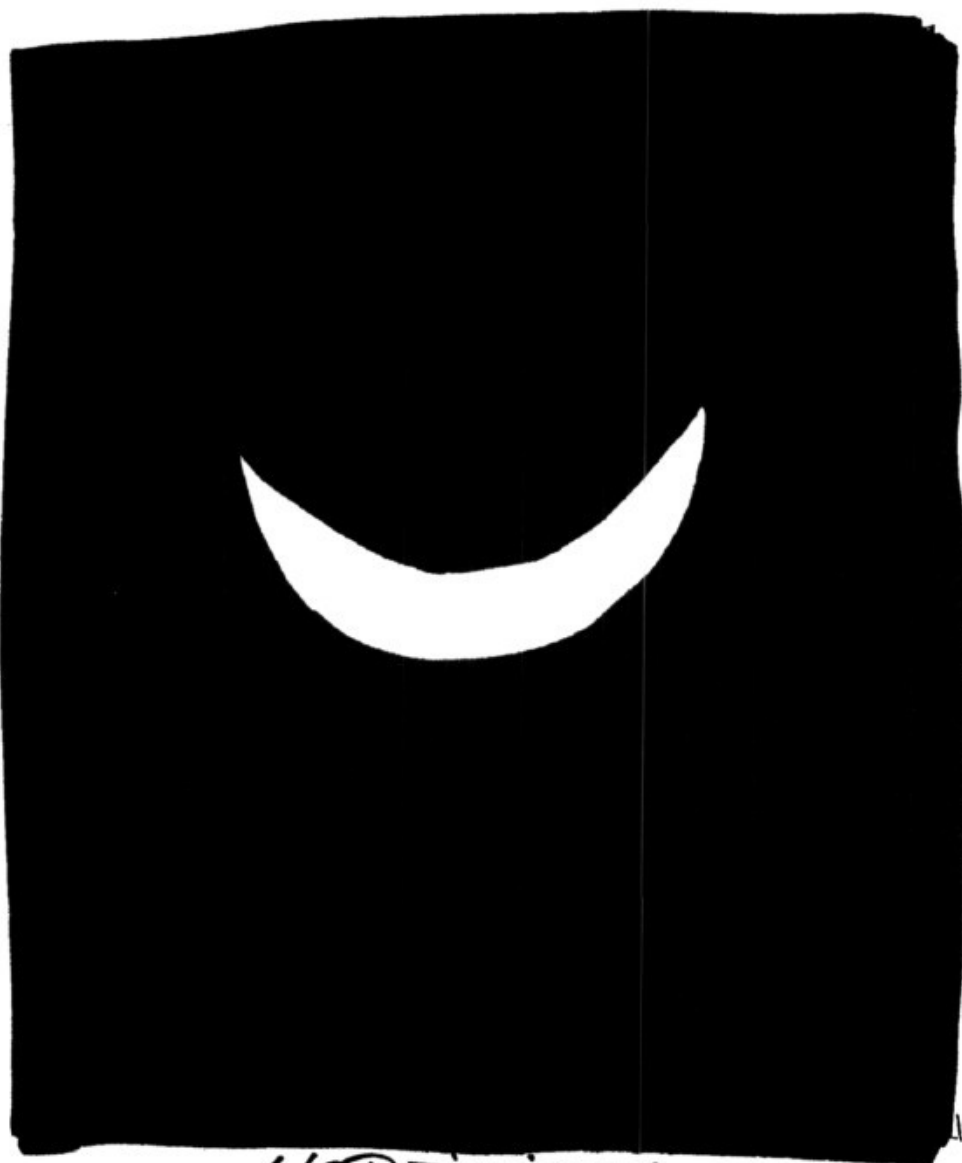
Per favor, canvieu el mot POLAC per un altre qualsevol, com per exemple:

--CHÉVERE.

Gràcies.

VATZHINSKY

GALERIA DE PERSONATGES IL.LUSTRES

L'OPTIMISTA

LA BOLA DE VIDRE

contes de matinada

En travessar el bosc tenia por, sa mare li deia:
-VIGILA, ULL! ET POT VIOLAR...

Un dia, en passar pel bosc, es varen trobar CARA a CARA.

Efectivament, el perill existia. ERA UN ESSER INSACIABLE; en poques paraules: un MANÍAC, amb una fal.lera que tenia de vermell el seu cap.

- AJUT, AJUT, AJUT!, cridà el Llop en veure la Caputxeta....

VAT

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

Biblioteca Municipal d'Algaida

Ser soci de la Biblioteca

La Biblioteca Municipal d'Algaida, com totes les que integren la Xarxa de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca, ofereix, bàsicament, dos serveis al públic: El primer és el servei de consulta dins sala. Aquest consisteix que tothom pot anar a la Biblioteca a consultar, llegir, fullejar qualssevol dels volums del fons que estan a disposició dels usuaris. L'altre servei bàsic que ofereix és el de préstec a domicili. Per a poder-ne fer ús és necessari ser soci-lector de la Biblioteca. Els socis-lectors tenen el dret de poder dur-se'n fins un màxim de tres llibres, CD o vídeos a ca seva per quinze dies a més de poder rebre informacions a domicili. Per fer-se soci-lector només són necessàries dues fotografies per complimentar el carnet i la fitxa de lector. Tots els serveis que ofereix la Biblioteca Municipal són gratuïts.

Prensa periòdica

El Ministeri de Cultura remet a la Biblioteca Municipal d'Algaida un total de 64 publicacions periòdiques culturals sobre diverses matèries, donant així un suport a Empreses i Institucions sense finalitat de lucre. Seguidament us feim una selecció d'aquests títols:

Croquis, Bitzoc, Album, Lletra de Canvi, Ritmo, Arquitectura Viva, A & V Monografias de Arquitectura y vivienda, Hora de Poesia, Serra d'Or, Gaia, Escena, Revista de Arqueologia, L'Avenç, Primer Acto, El Europeo, Primeras Noticias de Literatura Infantil y Juvenil, Rock de Lux, Dirigido, Delibros, Leer, Ajoblanco, Quimera, El Urogallo, Scherzo, Revista de Occidente.

Donació de Llibres

Durant el passat mes de setembre Paco Iraola ha fet donació a la biblioteca Municipal d'Algaida d'un lot de llibres de temàtica diversa. Des d'aquí volem agrair-li aquesta contribució ja que permetrà posar a l'abast dels lectors tota una sèrie de llibres, alguns exhaurits, que són d'especial interès per al nostre Fons Bibliogràfic.

Volums ingressats. Setembre

Durant el mes de setembre s'incorporen al Fons de la Biblioteca un total de 64 volums. A continuació llistam alguns dels títols.

- Guimerà, Angel. Teatre Selecte: Mar i Cel, La reina jove... Selecte, 1949.
- Oliver, M.A./Catany, A. Les illes: Mallorca, Menorca, Eivissa, Formetera i Cabrera. Jaimes Libros, 1978.
- Porcel, B. Les illes encantades. Ed.62, 1984.
- Atienza, J.G. La mística solar de los Templarios. Martínez Roca, 1983.
- Rivière, M. La moda. ¿Comunicación o incomunicación?
- Villalonga, L. Andrea Viciatrix. Destino, 1974.
- Ensenyat, X. L'amagatall de Guipur. Mascaró Pasarius, 1976.
- Català, V. Solitud. Selecta, 1959.
- Tomàs, G. Corbs afamegats. Ed. 62, 1972.
- Mus, A. Les denúncies. La Magrana, 1976.
- March, J.F. L'hereu de la Corona. Mascaró Pasarius, 1976.

**Consell Insular
de Mallorca**

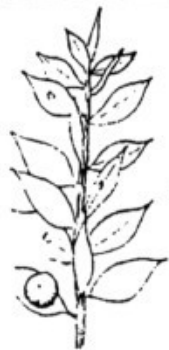
po-ètica

IV

Falconer

abecedari independent

*groc***A****B***vermell**groc***C****D***vermell**groc***E****F***vermell**groc***G***groc***H***vermell***I Independència***ja**blau*

Les nostres plantes

bolets (II)

El mes passat vaig començar el primer d'una sèrie d'escrits dedicats als bolets. El primer va esser una introducció per descriure la seva morfologia, comentar d'una manera senzilla la seva reproducció, i explicar el lloc que ocupen els bolets, els fongs, a l'evolució i a la història natural.

Aquest mes i el següent estarà dedicat a fer una descripció d'alguns dels bolets més corrents i coneguts dels nostros boscos i garrigues.

Començarem per alguns bolets que per les qualitats culinàries són molt apreciats. Com veureu alguns no són molt coneguts a Algaida, però a altres indrets de l'illa són molt considerats.

Picornell (*Cantharellus cibarius*). Rossinyol a Catalunya; cama seca a Menorca i altres indrets de Mallorca. Més abundant als alzinars de muntanya. És primerenc i és dels primers bolets que es poden trobar.

Es caracteritza per tenir un capell en forma d'embut, convexe, amb el marge ondulat, sinuós, de color groc o ataronjat. El seu peu és del mateix color i no sempre és central.

És un comestible excel·lent, es pot assecar i guardar molt de temps ja que la seva carn és imputrescible i no és atacat per larves de dípters. A Algaida és difícil de trobar i poc conegut.

Picornell blanc (*Hydnum repandum*). A Catalunya es diuen llengües de bou. És un bolet comestible, de qualitat inferior a l'anterior, que es fa, tot sol o en grups, en boscos de coníferes.

El seu capell és irregular (4-12 cm), primer convexe i després pla, a vegades deprimat, de color groc pàl·lid o bru taronja, amb el marge gruixut, involut i ondulat. L'himeni és blanc i fràgil. La carn és densa, compacta de color blanc, de sabor suau i olor de fruita.

Xampinyó silvestre del gènere *Agaricus*. Camperol a Catalunya. Aquest gènere inclou els xampinyons silvestres i els cultivats.

En general són bolets carnosos, de color blanc, presenten anell i no tenen volva. Una de les espècies més importants és *Agaricus campestris*, és bo de conèixer perquè té les làmines de color rosa.

És un comestible molt apreciat.

Cogoma (*Russula delica*). Pebràs a Catalunya. Es caracteritza principalment per l'absència de làtex. Té un capell gran de 6 a 15 cm, blanc, a vegades amb taques de color ocre. El seu peu és molt robust i curt. És un bolet molt corrent als alzinars.

La seva carn desprèn, primer una olor suau de fruita i després una altra, més desagradable, de peix; té un sabor suau i una mica picant a les làmines.

La cogoma és comestible, sobretot els exemplars més joves.

Picornell (*Cantarellus cibarius*)

foto cedida per Antoni Trobat Pericàs.

Gírgola de card (*Pleurotus eryngii*). És un bolet que no es troba a Algaida, a Mallorca només es troba a la serra de Tramuntana i al terme de Santa Margalida, però per la seva qualitat com a comestible és convenient dar-lo a conèixer ja que és un dels bolets més apreciats.

La gírgola de card és un bolet que només es fa damunt les arrels del card *Eryngium campestre*. Presenta un capell de 5-10 cm, de color terrós; les seves làmines són blanquinoses; el seu peu és curt, excèntric, encara que a vegades és central. No té anell ni volva. La seva carn és grossa, blanca; té un sabor dolç i olor agradable.

És un comestible excel·lent i a Castella és un dels bolets més cercats.

Esclata-sang (*Lactarius sanguifluus*). Pebràs a Eivissa i València; rovelló a Catalunya. Aquests són els bolets més populars, recercats, comercialitzats i consumits als Països Catalans. Té el làtex de color vinós. La seva carn té un gust suau, olor agradable, el seu color vermellós és deu al làtex del bolet.

El seu capell fa de 6 a 15 cm, és de color roig-taronja, amb taques de color verd, és aplanat. El seu peu és curt, del mateix color que el capell, sovint presenta petites taques de color més vermellós. Les làmines són, també, del mateix color que el capell. Les seves espores són de color crema.

És un bolet típicament mediterrani, viu sempre a pinedes, acompanyat sovint d'espècies del gènere *Lactarius* que tenen el làtex blanc.

Gírgola d'estepa (*Tricholoma terreum*). Fredolic a Catalunya. És un bolet de capell gris, finament fibrós i esquamulós, i carn, peu i làmines blancs. La seva carn té una olor suau, sabor dolçot, amarg després d'haver madurat. És un bolet molt fràgil. Les seves espores són blanques.

És un bolet d'aparició tardana, se'l pot trobar fins poc abans de Nadal. Són molt bons comestibles i més els exemplars més joves.

Aquest bolet és molt fàcil de confondre amb el *Tricholoma tigrinum*. Aquest bolet és tòxic i es diferencia de l'anterior per les seves làmines que són de color blanc grogenc, el capell està cobert de paques grises amb escates i el seu peu és més curt i ventrut.

El mes que ve seguirem amb la descripció d'altres bolets comestibles i d'alguns que són tòxics.

Jaume Jaume i Oliver

PINA

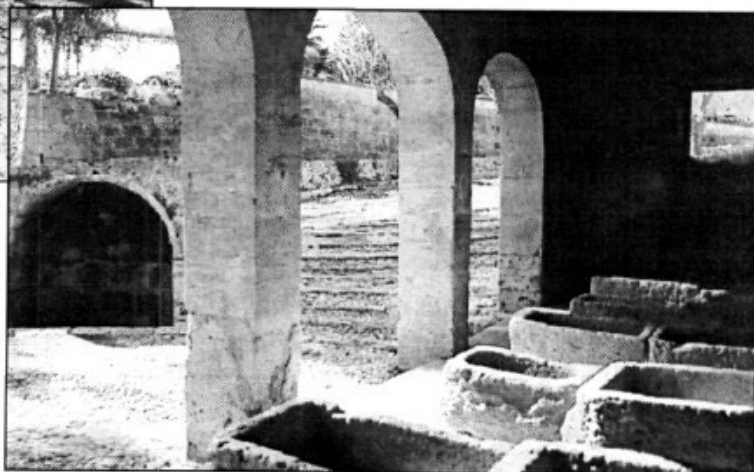
ELS NOSTRES PATRONS, SANT COSME I SANT DAMIA

Sant Cosme i Sant Damià / són los Sants Metges de Pina, / curaren una fadrina / malalta de festejar. Amb aquesta glosa tan popular, que tots els pineros coneixen, s'obria l'exposició fotogràfica "Sa Font de Pina" a càrrec de Pere Oliver i Bernat Servera al local municipal de Can Lluís. La d'enguany és la segona, continuació de la primera que feren l'any passat els mateixos autors amb el tema de "Ses Moles".

És a dir, després d'uns anys de sequera de caire cultural a Pina, és de destacar i d'agrair que es donin aquestes manifestacions damunt lo nostre, el nostre patrimoni, aquest acostar-lo als més joves, que normalment el desconeixen, i als no tan joves, ja que d'aquesta manera ens refresquen la memòria i veim que tenim coses que a vegades no apreciam i que segueixen estant a Pina i que val la pena conservar-les i dedicar-los un poc més d'atenció; les coses noves moltes vegades són necessàries, emperò no ens hem d'oblidar del que hi ha, amb l'excusa que ja no s'empren o que no són productives, que han quedat arraconades. Aquestes excuses no valen, hem de sebre veure el valor sentimental que tenen per a tots els pineros, són patrimoni del poble, de tots, és el que ens fa expressar amb orgull que a Pina tenim una Font, que es pot dir que és l'únic racó comú, comunal, és l'única comuna del poble, i per tant, com que l'estimam, val la pena dedicar-li un poc més d'atenció.

Volem donar l'enhorabona a en Pere i en Bernat per la seva feina, tant per divulgar els nostres racons, les coses bones que tenim amagades, com la cura que han tengut en la presentació tan escrita com fotogràfica, que creim que té un bon nivell artístic i tècnic. Hi havia, a més, els aparells que s'empraven per tragar la font i per aprofitar-la: gerres, botilles, poals, botes, covos de roba, posts de rentar, sabó de rajoleta, midó, blavet, robes, embuts,... que acompanyaven l'exposició.

Aquí podeu veure dues fotos de l'exposició: a una es veuen les piques de pedra de rentar amb la capella de volta de canó de la Font. I a l'altra la pica on es carregava l'aigua que s'emprava per beure les persones, per dur a les cisternes els anys secs, juntament amb l'empedrat que hi ha per tots els voltants.

Com sempre, l'acte central de la Festa fou la missa en honor dels Patrons, molt concorreguda; a la sortida hi hagué l'homenatge als nostres majors. També hi hagué torrada a benefici de les obres de la parròquia, amb l'actuació del conjunt "Fénix". Diversos partits de futbol, dels quals destacarem el de fadrins contra casats, que acabà amb victòria bastant grossa dels casats. També exhibició de tennis i ball de bot.

Enguany va venir a la Festa un equip de Televisió Espanyola i el vespre, a l'Informatiu Balear, donaren unes imatges.

El qui no va poder estar entre nosaltres va ser l'únic capellà que tenim nascut a Pina, en Pep Gelabert "Eivissenc", que els darrers anys feia el sermó. Enguany es trobava a la clínica i des d'aquí li desitjam que es millori i que aviat pugui estar altre pic entre nòltros. Ànim, Pep.

XESC OLIVER

QUE ÉS PINA?

Pina és un poble petit
enrevoltat de verdor,
de gent sana i bondadosa
i viu unida amb amor.

Per jo és un paradís,
un jardí de meravelles
a on es sol és més fort
i es vespre sempre hi ha estrelles.

Té una Font d'aigo clara
que sempre li ha donat vida,
i encara que velleta
a refrescar-te convida.

Davant ca nostra sa creu
un lledoner la abriga,
ella atura tot es mal
i sa vida és tranquil·la.

Pertot arreu hi ha flors,
tot brilla de netedat.
Que hermós és venir aquí
i recordar lo passat!

I ara li han posat
a s'altra entrada de Pina
un mirador esplendorós
que tota sa vall domina.

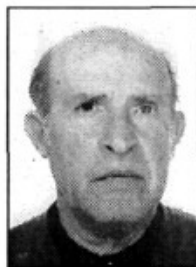
Per això quan vénc un dia
el meu cor s'umpl d'il·lusi
som fang de la seva terra,
fruit de la seva llavor.

MARIA JORDA

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Antònia Colom Salvà. Va morir dia 2 de setembre als 80 anys.

Antoni Oliver Coll. Morí dia 12 de setembre a l'edat de 85 anys.

Catalina Roca Verdadera. Ens deixà dia 25 de setembre als 83 anys.

Margalida Oliver Trobat. Morí dia 20 de setembre. Tenia 94 anys.

NAIXEMENT

Joan Moragues Amengual, fill de Pedro i Maria Francisca. Nasqué dia 1 de setembre.

ESPORTS

FUTBOL

L'equip de Primera Regional no podia començar més bé el campionat, guanyant els primers partits. Malgrat la derrota al tercer partit dins S'Horta, el C. E. Algaida figura a les primeres posicions a la taula classificatòria després de la quarta jornada.

Algaida-Cas Concos 4-0

Pla de Na tesa-Algaida 1-4

S'Horta-Algaida 4-0

Algaida-Sant Jordi 3-0

L'equip d'en Joan Reynés fa bon joc i treu bons resultats, i això fa que l'afici-s'animi i que siguin bastants els seguidors que es desplacen amb l'equip quan juga fora d'Es Porrassar, així com també és nombrosa la gent que l'anima dins el seu camp

Els partits que es disputaran dins Es Porrassar aquest mes d'octubre són:

Dia 8: Algaida-Verge de Lluc a les 15'45.

Dia 22: Algaida-Montaura a les 15'30.

Futbol base

Diferents dates tenen els equips inferiors per començar les respectives competicions, però mica a mica tots començaran les lligues de debò. De moment, entrenaments i diferents partits amistosos per posar-se a punt i organitzar la temporada.

Juvenils:

Els primers que obrin foc són els juvenils d'en Jesús Pascual, míster, ex-jugador de l'Algaida i que té la responsabilitat de preparar els més grandets.

A partir del 1er. d'octubre els juvenils poden demostrar les seves ganes

i sebres dins la lliga. Planter n'hi ha i voluntat no en falta. Anim.

Cadets:

Els cadets, de la mà del jugador del primer equip Mateu Capellà no comencen la lliga fins al gener, però abans jugaran la Copa President i ja entraran a competir aquest mes d'octubre.

Infantils:

Els infantils de 2ª regional grup B començaran el 21 d'aquest mes. També compten amb una plantilla completa i els míster Guillel Fiol espera treure un bon profit de tots ells.

Benjamins:

L'equip de benjamins el patrocina el CIM, com altres anys, però estructurats dins la Federació Balear. També du a terme la pretemporada de la mà d'en Bernat Sitjar i en Pere Mindona, amb una mica de retard per mor del servei militar, però a punt per començar la competició.

Futbol7:

Dirigits p'en Miquel Serrano també entrenen i juguen partits amistosos esperant l'inici de la competició.

Veterans:

L'equip de Veterans d'Algaida-Autoescola Levante, com dèiem al darrer Saig, s'ha potenciat, ja no és el dels darrers anys que casi comptava els partits per derrotes; enguany es fa més futbol, són més joves els que normalment surten i pareix que la temporada es presenta des d'un caire més competitiu.

Resultats del mes de setembre:

V.Algaida-Rnt. Klik 7-0

F. Bauzà-V.Algaida 4-2

V.Algaida-Llimona Cafè 3-1

San Diego-V.Algaida 1-1

Santa Ponça-V.Algaida 0-1

BICICLETES

Dins la Programació Cultural i divulgativa que organitza l'Ajuntament, el passat divendres 22 de setembre al local del carrer dels Cavallers es dugué a terme una xerrada-col·loqui dels millors ciclistes del nostre poble: ens referim a n'Andreu Trobat i en gabriel Mas, amb la participació també de mestre Llorenç "Godó" que aportà la seva experiència com a massatgista.

Reunió animada, dirigida pel periodista d'Última Hora Tomàs Montserrat, on les anècdotes i explicacions dels contertulians ens acostaren més al que era l'alta competició dels anys 50 i 60 i compararen tot el que ha introduït dins el món professional la nova tecnologia en comparació amb el rudimentari món en medis i recursos que eren aquells temps gloriosos dels nostres paisans.

Aprofitam per felicitar els nostres estimats personatges que han fet història al nostre poble així com els actes que fan possible reviure i recordar temps gloriosos.

ESCACS

El Club d'Escacs d'Algaida prepara el campionat individual de Mallorca que es durà a terme els mesos de novembre i desembre.

També dia 21 d'aquest mes d'octubre es faran unes simultànies a nivell local commemorant els primers quinze anys d'existència del Club que obre una nova

etapa amb el nou local d'usos socials.

Nova etapa d'aquest Club que esperam que sigui de continuïtat i de progrés de tota la gent interessada i que disfruta els seus moments d'oci amb aquest entreteniment.

Per a tots els interessats que hi vulguin prendre part, el club ha organitzat un curset d'iniciació al joc del tauler que es durà a terme els dissabtes horabaixa al carrer dels Cavallers. Encara que està pensat per a la gent jove, tots hi estau ben convidats.

VOLEIBOL

Aquest és el mes en què les jugadores i jugadors del C.V.Algaida i C.P.Pare Pou es preparen per enfrontar la temporada.

Els equips inscrits en aquest moment són:
Cadet femení unificat
Infantil femení unificat
Infantil femení de Promoció
Aleví infantil de Promoció
Benjamí mixt de Promoció

Cada dilluns, dimecres i divendres de 16 a 18 hores els diferents equips començaran a escalfar motors per aventurar-se dins una lliga que promet ser molt dura i emocionant i que s'iniciarà la primera setmana de novembre.

Allà on es preveu una lliga molt dura és en la categoria infantil on hi haurà molts d'equips i molt potents com poden ser els segon i tercer de l'any passat (Alaró i Sa Pobla) que presenten les mateixes jugadores que la lliga anterior i es preparen fort

per desbancar l'equip algaidí de la primera posició.

Eleccions:

Durant el mes de novembre es té previst fer l'assemblea del C.V.Algaida i s'han de celebrar per nomenar tots els càrrecs; convé que tots els interessats ha formen part de la nova junta ho comuniquin a l'actual a fi de poder procedir a les votacions el dia de l'assemblea.

La junta actual espera la vostra participació.

JOAN TROBAT

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

Com cada any, inauguram el nou curs el dia de Sa Fira amb l'Assemblea General. Des d'aquí voldríem fer una crida a la participació activa de tots els socis de la nostra delegació; és per això que no sols vos convocam a l'Assemblea, sinó que voldríem l'aportació d'idees diferents i això només es podrà aconseguir amb la incorporació de cares noves a la Junta Directiva.

En aquests darrers deu anys els components de la Junta (a petició unànime de l'Assemblea) hem estat gairebé els mateixos; per tant, es fa urgent un canvi, es fa necessària la col.laboració d'aquells que tingueu ganes de portar endavant els projectes de la nostra Delegació. Vine a l'Assemblea i apunta't.

Activitats del mes d'octubre

-ASSEMBLEA GENERAL de socis: Dissabte dia 14, dia de Sa Fira, a les 20'30 al local social, carrer del Bisbe, 4.

A continuació, sopar i actuació del grup AL-MAYURQA, que ens farà un recital de cançons mallorquines.

-EXPOSICIÓ: PETIT HOMENATGE AL CINEMA. Mostra de programes de mà dels cines Principal i Kursal d'Algaida i d'altres cinemes de Mallorca procedents de col.leccions particulars.

Inauguració: dissabte dia 14 a les 10'00 hores.

EXCURSIONS:

A NA BLANCA (Formentor). Dia 8 d'octubre. Sortida a les 8'45 de Plaça

AL PUIG CIURÓ (Lluc). Dia 5 de novembre. Sortida a la mateixa hora i lloc.

Apunteu-vos a Jerònia Cañellas. Tfon. 66.52.49.

Vos anunciam l'excursió del novembre ja que pel proper SAIG no tindrem temps de fer-ho. Fixau-vos que és dia 5.

(Ve de la darrera pàgina)

Anam a veure **madò Jerònia** i, en efecte, encara recorda quan venien l'arròs a 7 peces, el sucre a 3 reals el quilo i l'oli d'oliva a 16 peces el litre, que vendrien a ser una pesseta i mitja d'ara.

--Recordau qualque producte que causàs sensació o expectació quan va sortir al mercat?

Uff! és difícil contestar això, però record molt bé la sensació que va causar una oferta promocional d'unes pastilles de xocolata; després d'adquirir el xocolata, el client tenia l'oportunitat de destapar una casella d'un tauler amb premis, els regals més bons eren poals de plàstic i olles de porcellana.

--Quin ha estat el secret de la supervivència de Can Rapinya, quan moltes altres botigues han tancat?

Canviar i posar-se al dia, però sense oblidar l'esperit de dedicació i atenció al client que caracteritza la clàssica botiga. No preocupar-se gaire del que fan els altres i vendre allò que demana la gent, encara que no doni massa guanys. A Can Rapinya, encara venem carbur, rajoleta, gas-oil, corda de pita..., productes que difícilment es poden trobar a altres botigues d'Algaida.

--Ara per ara, la competència és ferotge (hipermercats, grans superfícies especialitzades). Quin alicient té comprar a ca vostra?

(Contesta na Margalida). Crec que l'atenció personal al client és primordial; davant el client, sempre s'ha d'actuar amb franquesa, amb la mà damunt el cor. Per esser un bon botiguer, com per fer qualsevol feina, si t'agrada allò que fas, la gent ho nota. La competència és bona perquè no et deixa adormir, t'obliga a provar de ser un bon professional.

--Durant el dia, per la botiga arriba a passar molta gent. És també un lloc d'intercanvi d'opinió entre els clients?

Can Rapinya, en certa manera, és també un punt de trobada, on la gent demana noves

sobre el que passa a la vila. Un succés o la salut d'un veïnat troba, sempre, ressò dins la botiga; a vegades, fins i tot, la gent et conta les seves preocupacions.

--Qui ve més a comprar, els homes o les dones?

De sempre, han vingut més les dones, però darrerament també vénen els homes; sobretot en el cas de matrimonis joves, els homes saben comprar molt bé.

--Can Rapinya forma part de les botigues COBADE. Què és exactament això?

COBADE és la sigla de la Cooperativa Balear de Detallistes, que a nivell de l'Estat Espanyol forma part d'UDACO. La Cooperativa agrupa a Mallorca uns 400 socis i associats; això ens permet fer compres grosses i ofertar quinzenalment tota una sèrie de productes amb uns preus molt atractius. COBADE també comercialitza una gama de productes de molt bona qualitat: torró, conserves, detergents... Can Rapinya fou un dels primers socis d'aquesta cooperativa, ara ja fa més de 30 anys.

--Quin ha estat el plantejament de la reforma feta a la botiga, ara fa un parell de mesos?

La nostra intenció era aconseguir més espai per fer més còmoda la compra als clients. Els productes estan més ben col·locats i exposats. Ara bé, hem volgut mantenir les estructures antigues, com són: els arcs, les bigues de fusta... També hem conservat algunes peces del mobiliari antic de la botiga. Tot això per conservar el caràcter, que no hem volgut canviar pel d'un supermercat.

--Es pot veure l'evolució del poble a través de les vendes de la botiga?

Amb la manera de comprar es veu perfectament l'evolució de la societat. El carbur, per exemple, un producte que abans veníem molt, ara gairebé no té sortida. Amb les rentadores automàtiques, començarem a despatxar els nous detergents que la gent

demanava, però, curiosament, mai no hem deixat de vendre el sabó fluix. Els llegums, que durant uns anys varen ser despreciats, sempre han tengut una certa sortida i, ara més que mai, tornen a estar de moda. La gent actualment compra molta fruita i verdura, quan abans tenien l'hortet a ca seva i no havien de comprar-ne a la botiga.

(Ho comenta en Nofre) Quan era nin, a les botigues no hi havia pastanagó, una cosa totalment habitual avui en dia. La primera vegada que en vaig veure va esser a una botiga de plaça, i sorprès vaig demanar a mon pare què eren aquells manats de ravenets de color carabassa.

Si haguessin de contractar un artista per fer de botiguer, na Margalida elegiria na Lina Morgan, perquè diu que és una dona que cau molt bé a la gent, és espontània, simpàtica i encantadora.

No vos sorpreneu, idò, si qualsevol dia, en entrar a Can Rapinya, hi trobau darrera el taulell la protagonista de "Vaya par de gemelas"

**PERE SALAS
BIEL SASTRE**

Quan torna Titoieta Ràdio?

El 14 d'octubre a la Fira d'Algaida

*Enguany amb més novetats que mai.
No falteu, visitau l'stand de
l'emissora municipal a la Plaça d'Algaida.*

EMISSORA MUNICIPAL D'ALGAIDA

UNA XERRADETA AMB...

en NOFRE i na MARGALIDA de CAN RAPINYA

3 unces de cafè
1/2 kg de lleties
1 lliura de pebre bo
1 almud d'olives
sucre
arròs i fideus

Aquesta és la llista de la compra de la revista ES SAIG per al mes d'octubre. Preparam la senalleta i ens disposam per anar a **Can Rapinya** ; enguany se celebra el 75è aniversari de l'obertura de la botiga. Darrera del taulell ens despatxen **en Nofre i na Margalida**.

Bon dia!...

--Quan va obrir les portes la botiga?

(Contesta en Nofre). La botiga va obrir l'any 1920, ara fa 75 anys; llavors estava situada al carrer des Colomer, núm. 13, davant de l'actual emplaçament. El fundador fou el meu padrí Nofre Vanrell Amengual; després, quan ell es va jubilar, agafaren les riendes del negoci mon pare i mumare. Devers l'any 1975, quan mon pare es va retirar, vàrem continuar amb la botiga jo i la meva dona, na Margalida. Es pot dir que som la tercera generació de botiguers.

--Quins eren els productes que es venien en aquell temps?

Quan va obrir el meu padrí, només venien coses de primera necessitat: sucre, arròs, oli, fideus, sabó fluix..., productes imprescindibles per a totes les cases, que només en venien a "granel". El padrí també duia negoci d'ametlles i garroves, que la gent li duia a vendre. També anava a fer volta per les possessions de fora vila, on intercanviava mercaderies per ous i aviram. Després, amb aquests animals, anava a fer plaça a la Porta de Ciutat, allà on ara li diuen SesAVINGudes.

--Per cert, recordau el preu de qualche producte d'aquell temps?

La veritat és que no ho recordam molt bé, però sabem, per exemple, que els diumenges a la botiga, hi veníem ensaïmades; llavors costaven 1 pesseta i ara, en valen 100. Mumare (afegeix en Nofre) segur que encara se'n recorda de qualche preu.

(segueix a la pàgina 30)